

En miljon vattenägare i tusen sjöars land

- om vattenägandet i Finland

En historisk tillbakablick

- Finland var länge en del av Sverige, många historiska kontaktytor – samfällda vattenområden uppstod då man vid storskiftet på 1700-talet lämnade fiskevatten oskiftade, istället lämnades de kvar som samfällt områden för byarna
- Autonom del av Ryssland 1809 - 1917
 - Fiskestadgan från år 1865 lägger grunden för den första finska fiskerilagstiftningen
- I januari 2016 fick vi en ny lag om fiske (5:e i ordningen)
 - Naggar ägarnas rättigheter i kanterna
 - Större vikt vid skyddet, än vid nyttjande av fiskstammar
 - Vandringsfiskarna har getts eget kapitel

Finska fiskerifältet

Jord- och skogsbruksministeriet

Förbund:

- Centralförbundet för Fiskerihushållning (vattenägarna)
- Fritidsfiskarnas Centralorganisation
- Yrkesfiskarförbundet

Forskning:

- Naturresursinstitutet
- Universitetet

3 regionala fiskerimyndigheter: NTM-centralerna

Forststyrelsen:
Förvaltar statens och de allmänna vattenområdena

Fiskeområden → Fiskeriområden (lagstadgat samarbetsorgan bestående av vattenägare och representanter för de som nyttjar vattnen = yrkes- och fritidsfiskare)

Vattenägarna: Delägarlag, privata vattenägare, övriga innehavare av fiskerätt

125 år av fiskerirådgivning - Centralförbundet för Fiskerihushållning

- Riksförbund som främjar fiskerihushållningen i Finland och erbjuder fiskerirådgivning.
 - 23 regionala fiskarförbund/
fiskerihushållningscentraler
 - 3000 delägarlag
 - 200 fiskeområden
 - 150 fiskargillen, 150 övriga sammanslutningar
- Fiskerirådgivning för vattenägare, yrkesfiske, stora allmänheten. Finansieras delvis via staten.
- **Inte ett renodlat fiskevattenägarförbund**
- Intressebevakning
- Fortbildning, kurser
- Facklitteratur och publikationer
- Fiskevård

Hur ser en typisk vattenägare ut?

- Fiskerätten tillhör till vattenägaren. Ägaren kan vara:
 - en privat fastighet
 - staten
 - ett delägarlag dvs. vattnet är samfällt för flera fastigheter
- I norra Finland är staten den största vattenägaren
- Största delen av vattenområdena i Finland är samfälliga, och de förvaltas av delägarlag. Dock stora regionala skillnader.
 - Det finns över 1 miljon vattenägare i Finland
 - Idag bor många vattenägare i städer – många ovetande om sitt vattenägande
 - Endast hälften av de finska delägarlagen är aktiva – de fungerande delägarlagen täcker dock största delen av vattnen (finns mycket små delägarlag)
 - Press på större ägareheter – men dyrt med fastighetsförrättningar

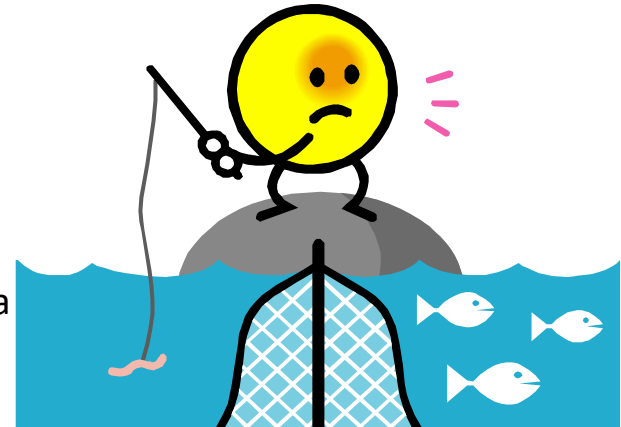

Bild: Karoliina Korhonen
Finnish Nightmares

Ansvarsfullt vattenägande

- Lagen om fiske & lagen om samfälligheter som grund
- Rättigheter:
 - Rätt till fiske och att utnyttja området
 - I delägarlag rätt att delta i beslutsfattandet – fisket fördelas enligt ägarandelar
- Skyldigheter:
 - Att ordna fisket och fiskevård
 - Välskötta fiskbestånd ger fångster åt såväl ägarna som åt utomstående fisketillståndsköpare.
 - Försäljningen av fisketillstånd ger inkomster åt vattenägarna som kan användas ex. till fiskevård, fiskeövervakning. Dock ägarnas att själv disponera över.
- Bevakning av vattenegendomens intressen
 - Vattenområdena utsätts för många slags användningstryck
 - Vattenägaren måste vara aktiv för att se till att ägarens rättigheter respekteras. Aktivitet behövs förutom i miljötillståndsprocesser, också om kommunen planlägger stränderna eller om det till exempel ska läggas ut elkablar, vattenledningar och dylikt på vattenområdet.

Hur är fisket ordnat i Finland?

Fiskesätt

Mete
Pilkfiske
Fiske med strömmingshäckla

Under 18 år, över 65 år

avgiftsfri allmän fiskerätt

18-64 år

avgiftsfri allmän fiskerätt

Handredskapsfiske med
ETT spö

ej statens fiskevårdsavgift

statens fiskevårdsavgift

Fiske med stående redskap (nät,
katsa, långrev osv)
Fiske med mer än ett spö
Kräftfiske

ej statens fiskevårdsavgift
MEN vattenägarens tillstånd

statens fiskevårdsavgift OCH
vattenägarens tillstånd

Fiske på specialområden

ej statens fiskevårdsavgift
MEN vattenägarens tillstånd

statens fiskevårdsavgift OCH
vattenägarens tillstånd

Hur är fisket ordnat i Finland?

- Sedan 1997 fritt spöfiske – men inte gratis. Fiskaren måste avlägga fiskevårdsavgift. Fiskevårdsavgiften år 2017 är 39 euro för 1 år, 12 euro för 7 dygn och 5 euro för 1 dygn.
 - staten ersätter vattenägarna via de inbetalda fiskevårdsavgifterna
 - Fria spöfisket gäller både i havet och sjöarna
 - Undantag Åland + mete-och pilkfiske samt spöfiske med stöd av fiskevårdsavgiften är förbjudet i fors- och strömområden i vattendrag för vandringsfisk. Därtill kan fiske begränsas med beslut av NTM-centralen
- I praktiken har det fria spöfisket lett till att engagemanget för fiskevattnen och möjligheterna till inkomster har minskat
- Fisketurismföretagare måste endera ha tillstånd via vattenägaren eller ett tillstånd av NTM-centralen

Fiskevårdsavgiften står för kalaset

- Fiskerihushållningens basfinansiering sköts med de medel som influtit från den statliga fiskevårdsavgiften, totalt 8-10 miljoner euro/år.
- Fiskevårdsavgiftsmedlen används för att finansiera:
 1. planering, genomförande, styrning och utveckling av nyttjande och vård samt kostnader för fiskeövervakning,
 2. Fiskeriområdena
 3. Fiskerirådgivningen
 4. Ägarersättningar för de allmänna fiskerätterna, cirka 4 miljoner euro/år

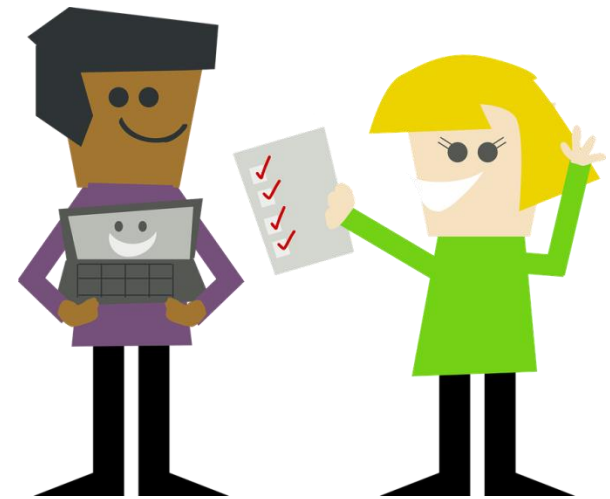
Ett plocka bland möjligheter och utmaningar

- Över ¼ av den finska befolkningen fiskar – men befolkningen åldras. Då fiskaren fyller 65 behöver hen inte mer betala för sitt fiske → minskade resurser. Hur göra mer med mindre resurser?
- Nya lagen om fiske 200 fiskeområden blir cirka 100 fiskeriområden. Mycket hopp ställs till de nyttjande- och vårdplaner fiskeriområdena ska göra upp. Klarar vi av att fylla förväntningarna?
- Sammanslagning av delägarlag behövs. Större enheter ger större möjligheter till att hålla fisket i egna händer.
- Landskapsreformen – splittras kunnandet, resurserna och påverkningsmöjligheterna för mycket?

Samarbete med svenska vattenägarna

- Många möjligheter att lära oss av varann – hjulet behöver inte alltid uppfinnas på nytt
- Exempel på aktuellt:
 - Signalkräftan som invasiv art
 - Skarv- och sälfrågan
 - Fiskevattnens värde och prissättning av fiskekort

Tack för er uppmärksamhet!

Centralförbundet för Fiskerihushållning

Malms handelsväg 26

00700 Helsingfors

www.ahven.net/svenska

KALATALOUDEN KESKUSLIITTO

AHVEN.NET